

Hva vil være gode tilnærminger i veiledning av unge voksne i randsonen til utenforskap?

Erik Hagaseth Haug
Førsteamanuensis Veiledning

Oppdatert kunnskapsgrunnlag

Unge som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning (NEET)

En analyse av unge i NEET-kategorien

Forfattere:

Tonje Fyhn, Rebecca Lynn Radlick, Vigdis Sveinsdottir

Rapport 2-2021, NORCE Helse

Samstemthet om hva som forbedrer mulighetene for den enkelte

- Litteraturen påviser i sum ikke noe enkelttiltak eller tilnærming som kan løse inkluderingsutfordringene alene.
- Tvert om argumenterer flere studier for at det nettopp ikke finnes et enkelt tiltak som kan løse utfordringene.
- Selv om det på det individuelle nivået ikke alltid er behov for svært komplekse og sammensatte løsninger, så forteller litteraturen vi har lest at det sjelden finnes noe «quick fix» for disse inkluderingsutfordringene.

Prosess-
kvalitet

Struktur-
kvalitet

= Resultat-
kvalitet

Organisasjonens indre aktiviteter, selve arbeidet med veiledning og kvaliteten i relasjoner og prosesser for at en virksomhet skal være bra. Eksempler på dette er tilgjengelighet og kvaliteten på veileders samspill med veisøkere, relasjonene og samarbeidet mellom de ulike aktørene i organisasjonen, og i samarbeid med aktører utenfor organisasjonen.

Organisasjonens ytre forutsetninger og ressurser forstått i bred forstand. Herunder politiske og kulturelle forutsetninger som for eksempel statsbudsjett, lover og forskrifter, men også særtrekk ved det norske samfunnet, herunder eksempelvis organiseringen av arbeidsliv og utdanningsmuligheter.

Resultatkvalitet handler om de definerte ønskede utfallene av en tjeneste. Dette handler dermed om det essensielle spørsmålet om mål og hensikt med veiledningen.

Resultatkvalitet/Overordnet målsetning

forbedre mulighetene for at utsatt ungdom skal kunne utvikle seg og delta i fellesskap som skole, arbeid og samfunn

Prosesskvalitet/Kvaliteter på individnivå

å legge til rette for:

- det «gode møtet» mellom utsatte unge og «hjelpere» i førstelinjen
- å utvikle gode relasjoner til ungdommene
- å etablere en form for fellesskap
- passe tett individuell oppfølging fra hjelpere med god kompetanse på hvordan inkludering i arbeid, skole eller lokalsamfunn kan fasiliteres
- unges medvirkning

Støttende interaksjon og relasjoner

- Studiene som har undersøkt hva slags hjelp fra det offentlige som oppleves som hjelpsom, tegner et nokså tydelig bilde av voksenpersoner som klarer å opprette en tillitsbasert relasjon til de unge, hvor kvaliteten på relasjonen er viktigere enn hvilken formell rolle hjelperen har. Det viktige for ungdommen er å føle seg møtt og forstått.

- De unge selv er også opptatt av at de får hjelp av – ikke nødvendigvis en tjeneste eller et tiltak – men en person som ser dem og som møter dem med oppmerksomhet, tillit og som ikke gir dem opp.
- Bistanden må være fleksibel, ha rom for prøving og feiling, og må tilpasses ungdommenes progresjon på en måte som skaper en motiverende totalpakke som bidrar til kompetanse og mestring

- «Det å være god til å prate med elever ligger i bunn. Hvem som helst kan sette seg inn i systemer for vgs og yrker ... Det går på kommunikasjonsevner i det å prate med ungdommer. Det er noe med troverdighet.
- «Et møte mellom elev og veileder der det er likevekt. Der eleven føler seg trygg. Der det gis åpne spørsmål mer enn faste svar og der eleven føler han er på ei reise som er positiv for seg sjøl. Der eleven etter hvert gløder».

Den gode voksne

"Vi trenger ikke være tett på alle lærerne, men hvis en lærer hadde vært den gode kontakten, hadde det gjort underverker!"
"Vi elevene kjenner det på oss og i oss om læreren ser oss og bryr seg."

Elever i Telemark

Ungdommen fremhever de voksne de møter som svært betydningsfulle.

Hentet fra <https://ungdomisvevet.no/voksne>

Strukturkvalitet

- Tilstrekkelig god koordinering og samarbeid mellom flere instanser, særlig i sårbare overgangsfaser som eksempelvis fra barnevernsomsorg til ordinær oppfølging fra arbeids- og velferdstjenestene eller fra å bo hjemme til utdanning og/eller arbeidsliv.
- Tilstrekkelig fleksible og/eller alternative veier gjennom utdanningssystemet.
- En holistisk tilnærming der hjelpere og hjelpeinstanser med utgangspunkt i den enkelte ungdoms behov, arbeider med flere temaer og gjerne på flere nivåer samtidig og over tid.

- «Våre informanter har beskrevet hvordan man tradisjonelt satt på hver sin tue, i hver sin verden, og utviklet til dels overlappene men også ulike prosedyrer for hvordan man arbeidet med de utfordringer man møtte» (s. 37)

Mathiesen m.fl. (2017). Nettverksledelse for bedre samhandling i offentlig sektor. En studie av Mission Possible-nettverket på Sunnmøre

- IRIS Energi
- IRIS Samfunnsforskning
- IRIS Biomiljø
- ULLRIGG bore- og brønnsenter

Nettverksledelse for bedre samhandling i offentlig sektor

En studie av Mission Possible-nettverket på Sunnmøre

Ida Holth Mathiesen
Trond Buland

RAPPORT - 2017/005

«Litt ironisk ser det ut til at det viktigste ved å ha etablert tydelige grenser og god forståelse av hverandres ansvar, er at det muliggjør for organisasjonene å tøye de samme grensene.»

(Mathiesen, m.fl. 2017, s. 20)

Samarbeid mellom NAV og fylkeskommunen om å hindre frafall fra videregående skole
Utfordringer og gode grep

Ida Holth Mathiesen, Trond Buland
Siri Mordal og Astrid Solberg

RAPPORT – 2017/026

Glöm inte – vi är alla olika

- Frågvisa Frida
- Coola Carla
- Förvirrade Frank
- Ambitiösa Anders
- Tysta Tina
- Vilsna Vesna
- Osäkra Ola
- Trygga Tamara
- Frustrerade Filip
- Allvarliga Anja
- Desillusionerade Danuta
- Jordnära Jimmy
- Självsäkre Samuel

och alla andra...